

Media: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 48-49 **Published at:** 12-12-2021

Author: **Surface:** 2004.59 cm² **Circulation:** 12000

Subjects:

ΤΕΧΝΕΣ

ΓΙΟΥΛΗ ΤΣΑΚΑΛΟΥ
Βιβλιοκριτικός, συγγραφέας

Ο Ισίδωρος Ζουργός είναι από τις σημαντικότερες μορφές της σημερινής ελληνικής πεζογραφίας. Δεν θα ήταν υπερβολή εάν λέγαμε ότι αποτελεί τον ιδανικότερο εκπρόσωπο του -πολύπαθου στην Ελλάδα- είδους «ιστορικό μυθιστόρημα».

Προσπαθεί και πετυχαίνει να μας μιλήσει για τους αθώους και φταίχτες σε αυτό το παιχνίδι της ζωής, γνωρίζοντας ότι το δίκιο είναι ζόρικο πολύ. Εμπνέει εμπιστοσύνη και ανθρωπιτιά.

Ενας ταξιδευτής των λόγων και της ζωής, που πάντα αναζητά τη δική του «Ιθάκη» στους δρόμους της Θεσσαλονίκης, που αγάπησε, και σε όσα προάγουν τον άνθρωπο.

Από τους συγγραφείς που θαυμάζω απεριόριστα, γιατί, πέρα από το ότι ο τρόπος γραφής του είναι μαγικός, καταφέρνει και κερδίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, προκαλώντας του συνάμα πάντα στιγμές γνήσιας απόλαυσης, διαθέτει τη σαγήνη εκείνη που λίγοι μπορούν να μας προσφέρουν. Όταν σχεδιάζει τις ερωτήσεις, ήταν τόσα αυτά που ήθελα να του θέσω, ώστε να φωτιστούν περαιτέρω οι πτυχές της τέχνης και του έργου του, που πελάγωσα. Ελπίζω στο μέλλον να μας δοθεί η ευκαιρία να πούμε περισσότερα.

«Πολλά από τα μελλούμενα συχνά οι συμπώσεις τα προλέγουν». Το βιβλίο «Περί της εαυτού ψυχής» των εκδόσεων «Πατάκη» κάτω από ποιες ενδεχόμενες συγκυρίες δρομολογήθηκε;

Ενα μυθιστόρημα στο Βυζάντιο ήταν μια παλιά μου επιθυμία, η οποία και περίμενε υπομονετικά πρώτα να δρομολογηθούν κάποια θέματα που είχαν προτεραιότητα και ύστερα να πάρει και αυτή τον δρόμο της. Η συγκυρία της πανδημίας και του εγκλεισμού βοήθησε στη συγκέντρωση και στο να εργαστώ σχεδόν απερίσπαστος. Αυτός είναι και ο λόγος που το βιβλίο γράφτηκε και κυκλοφόρησε νωρίτερα από όσο είχα φανταστεί και υπολογίσει.

Εχετε δημιουργήσει με τα βιβλία σας ένα ισχυρό πλέγμα, θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος,

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

«ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΕΧΕΙ ΑΞΙΑ ΟΤΑΝ ΑΝΤΕΧΕΙ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ»

Ο ιδανικότερος εκπρόσωπος του «ιστορικού μυθιστορήματος» μιλάει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής με αφορμή το τελευταίο του συγγραφικό πόνημα

Info
«ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΣ»
ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ | «Πατάκη»
ΣΕΛ.: 752

«προστασίας στη ζωή» σε πολλούς τομείς, όπως συναισθηματικής-κοινωνικής-διαπολιτισμικής αγωγής, κοινωνικής και πολιτικής αγωγής. Ποιες σκέψεις κατακλύζουν αυτήν την πορεία και ποιοι ήταν οι αρωγοί της;
Η ζωή και ο θάνατος, ο έρωτας και η φθορά είναι συννησμένα δίπολα στα μυθιστορήματα. Η επίκληση σε ό,τι φωτεινό και ζωτικό, η προστασία της ζωής, όπως το λέτε, είναι νομίζω στα δικά μου βιβλία ζητούμενο, είναι και ο δρόμος στην αναζήτηση συνολικού νοήματος. Καθώς οι ήρωές μου διασχίζουν διάφορες ιστορικές περιόδους έχουν αρωγούς συντρόφους, όνειρα, ιδεολογίες και ψευδαισθήσεις. Πάνω από όλα όμως μέσα από τις σελίδες συναντάς ψυχές που νοσταλγούν το απόλυτο του έρωτα και της αγάπης και αναζητούν τις στέρες αγχιστρώσεις στις πιο μεγάλες τρικυμίες.

Για τον Ισίδωρο Ζουργό «σημασία έχει να πηγαίνεις εκεί που

Καθώς τα χρόνια περνούν, οι αξιακοί κώδικες αλλάζουν, οι πεποιθήσεις μεταλλάσσονται

Η ανάγνωση της Ιστορίας γεννάει εικόνες με έναν τρόπο παρόμοιο με τη λογοτεχνία

σου λείη η ψυχή σου; «Η ψυχή μόνο αυτοενοουκίζεται. Δεν υπάρχει ξυράφι σε χέρι αλλοθενού, που θα σου κόψει κομμάτι της. Μπορούν να σε εξοργίσουν, να σε βασανίσουν, να σε σκοτώσουν, την ψυχή σου όμως δεν μπορούν να τη καράξουν» (σελ. 327).

Ναι, είναι ο πιο σίγουρος δρόμος, τελικά. Μπορεί να ξεκινάει απλώς από ένα ευχάριστο πετάρισμα στο στήθος, όμως στην πορεία αποδεικνύεται η πιο ασφαλής επιλογή, περισσότερο από τον κάθε υπολογισμό, την κάθε ιδιοτελεία. Η ζωή έχει μάκρος, απρόοπτα, λακκούβες, φθορά, μικροπρέπεια, θάνατο. Όταν ιχνιλάτης είναι η ψυχή και η αλήθεια της, όλα αντιμετωπίζονται, όλα είναι χρωματισμένα αλλιώς.

Σας χαρακτηρίζει πνευματική καλλιέργεια και ενστροφία, είτε δεινός χρήστης του λόγου, με γλωσσικό πλούτο και λεξιπλάσια εξαιρετικής γοητείας για τον αναγνώστη. Εχει, τελικά, η γλώσσα

στο μυθιστόρημα τόση για εσάς σημασία;

Πάντα είχε, από την πρώτη, μάλιστα, στιγμή που έπιασα μολύβι στο χέρι μου. Ίσως, τελικά, όλα από εκεί να ξεκίνησαν, από την ερωτική έλξη της γλώσσας. Στην αρχή ήταν εφηβικά ποιήματα, κατόπιν μικρές ιστορίες, στο τέλος μυθιστορήματα. Στο μυθιστόρημα παρεισφύρουν βέβαια και άλλες πολλές συνιστώσες: δράση, πλοκή, πρωτοτυπία θέματος, σκιαγράφηση χαρακτήρων, αφηγηματικές τεχνικές, πραγματολογικό υλικό, ιδεολογίες... Παρ' όλα αυτά, η γνώμη μου είναι πως η γλώσσα κρατά τον επιτελικό ρόλο. Αυτή γνωρίζει ουσιαστικά ο αναγνώστης, μέσω αυτής συστήνεται ο συγγραφέας, αυτή προσδοτεί τους αναγνωστικούς συμπεριρμούς και χαρίζει την επίγευση της γραφής.

Πολύ συχνά τα έργα σας περιέχουν λεκτικές ή εκφραστικές ακροβασίες που αντιστοιχούν περισσότερο σε ποιητικό έργο.

Ενα μυθιστόρημα στο Βυζάντιο ήταν μια παλιά μου επιθυμία...

μιά του. Κάθε προσπάθεια ερμηνείας του κόσμου γίνεται μέσα στον περίβολο των θεολογικών τειχών και της πίστης. Κάθε φιλοσοφικό, κάθε εναγώνιο ερώτημα του μεσαιωνικού κόσμου έχει ελπίδα και προσμονή όταν έρχεται η ώρα να περάσουμε τα σύνορα του θανάτου.

Διατρέχοντας τα μυθιστορήματά σας διαπιστώνουμε ότι σε κάποια από αυτά η θεματολογία είναι πιο προσωπική, ενώ άλλα διαδραματίζονται, όπως αναφέρατε ο ίδιος σε παλαιότερη συνέντευξή σας, σε «ιστορικό περιβάλλον». Αν για τα πρώτα οι αφορμές ήταν προσωπικές εμπειρίες και βιώματα, για τα «ιστορικά» ποιες ήταν; Η ανάγνωση της Ιστορίας γεννάει εικόνες με έναν τρόπο παρόμοιο με τη λογοτεχνία. Όταν οι εικόνες αυτές είναι ασυνήθιστα ελκυστικές ή μυστηριώδεις, έρχεται η πρώτη σκέψη μήπως και θα με ενδιέφερε να κάνω ένα μυθιστόρημα που να διαδραματίζεται σε εκείνη την εποχή.

Στην Ελλάδα η κριτική δυσκολεύεται να αποδεχθεί ως άξιο λόγον οπδήποτε έχει εμπορική επιτυχία, ως στερεότυπο εις βάρος της ποιότητας αποτίμησης. Εσείς πώς το βλέπετε;

Υπάρχει αυτό που λέτε. Σε πολλές περιπτώσεις ταυτίζεται η ανταπόκριση του κοινού -σχεδόν συκοφαντικά- με ό,τι πιο εύκολο και εύπεπτο της γραφής. Ομως, η ευρεία κυκλοφορία δεν είναι ούτε απόδειξη ποιότητας ούτε και λόγος καταδίκης. Οι συγγραφείς που έχουν εμπορική απήχηση βρίσκονται σχεδόν απολογούμενοι για κάτι που σε άλλες χώρες θεωρείται ένδειξη ποιότητας και καταγράφεται στα θετικά της έκδοσης. Ενα βιβλίο έχει αξία όταν αντέχει στον χρόνο, καμιά εμπορική επιτυχία και κανένα κριτικό σημείωμα δεν μπορούν αυτό να το προκαθορίσουν.

Εχετε πει ότι «ο δάσκαλος είναι ο θεματοφύλακας της παιδικής ηλικίας και της αθωότητας!». Αραγε, στους δύσκολους καιρούς που ζούμε μπορεί να στηριχτεί αυτή η άποψη; Εναν λόγο περισσότερο για αυτήν την εποχή. Αναφέρομαι, προφανώς, στους δασκάλους και τις δασκάλες που έχουν επίγνωση του ρόλου και της αποστολής τους.

Είστε ένας συγγραφέας που επαναστατεί, που κατά καιρούς αμφισβητεί, που συνεχώς κάτι ανακαλύπτει και πάντα επιβεβαιώνει μέσα από τα κείμενά του τον ρόλο του. Τι θα ανακαλύψουν οι αναγνώστες σας στο προσεχές μέλλον; Δεν το ξέρω αυτό και, μάλιστα, αυτήν την εποχή δεν μπορώ ούτε να φανταστώ. Η επιθυμία της γραφής είναι διαρκής, θα δούμε όμως... Σας ευχαριστώ πολύ. ■

Στα πρώτα σας βιβλία αυτό το στοιχείο ήταν πιο έντονο. Τι άλλαξε στην πορεία; Στα πρώτα βιβλία του ο κάθε συγγραφέας νομίζω πως υποσυνείδητα επιθυμεί να αποδείξει στον εαυτό του ότι μπορεί να ελέγξει το γλωσσικό του όργανο, γι' αυτό το υποβάλλει σε πολλές περιελίξεις, ακόμη και ακροβασίες, που καμιά φορά θυμίζουν ποιητικές δοκιμασίες. Με τα χρόνια, καθώς οι σελίδες των μυθιστορημάτων του διαδέχονται η μια την άλλη, αρχίζει και προτιμά τις σύντομες διαδρομές, την απλότητα αρκετών διατυπώσεων που κάποτε θα στόλιζε περισσότερο. Ίσως, να είναι ένας υποσυνείδητος φόβος του δημιουργού που συναισθάνεται πως δεν του ανήκει πια όλος ο χρόνος, ότι πρέπει να βιαστεί για να μη μείνει το έργο του ανολοκλήρωτο.

Η ιστορία του βιβλίου είναι μια αναδρομή στο παρελθόν του νοταρίου Σταυρακίου Κλαδά και

της οικογένειάς του με αναφορές στην ήρεμη ζωή του στο Δορύλαιο. Οι ανατροπές και περιπέτειες εμφανίζονται στην πορεία η μια μετά την άλλη. Καθώς θυμάται τις χαρές και τις απώλειές του, συμπεραίνει πως: «Όλος ο αγώνας της ζωής μας είναι πώς θα βρούμε ένα κόσκινο που θα διαχωρίζει τα πρόσκαιρα και τα ευτελή από εκείνα που έχουν πραγματική αξία»...

Αυτή η προσπάθεια νομίζω πως είναι η επωδός για κάθε άνθρωπο της σκέψης και της διαρκούς αμφιβολίας. Καθώς τα χρόνια περνούν και οι εμπειρίες στοιβάζονται η μία πάνω στην άλλη, οι αξιακοί κώδικες αλλάζουν, η θέαση του κόσμου μετατοπίζεται, οι πεποιθήσεις μεταλλάσσονται. Τι είναι αυτό που αντέχει στη φθορά, ποια αξία και κριτήριο πρέπει να βάλουμε οδοδείκτη; Πρόκειται για ένα ερώτημα σχεδόν βασιανιστικό.

Ο Σταυράκιος βάλλεται από κάθε είδους καταστάσεις, είτε στο στε-

Η επιθυμία της γραφής είναι διαρκής...

Η συγκορία της πανδημίας και του εγκλεισμού βοήθησε στο να γραφτεί και να κυκλοφορήσει το βιβλίο νωρίτερα από όσο είχα φανταστεί